

av: Hillevi Helmfrid, för Miljöaktuellt nr 1 1998, tel. 021-730 77

Inför sekelskiftet: Månfararideologi söker ersättare

Skandalen kring tunnelbygget genom Hallandsåsen har inte längre något nyhetsvärde. Nu återstår utredningar, hantering av ersättningsärenden och saneringsarbete. Föga publika tilldragelser.

Ministern som fällde uttalandet "kan man åka till månen så..." har blivit utskrattad. Ändå sa hon bara det som så många hade tänkt. Alla inblandade i besluten bakom tunnelbygget måste ha tänkt just så. Från P.G. Gyllenhammar som lade fram den första skissen till Scan-link projektet, där tunneln ingår som en del, till de av skandalen inspirerade ingenjörerna som nu lägger fram skisser till "sanering" och "miljösäkert tunnelbygge". Vilken triumferande känsla ligger inte bakom namngivningen av den första borren som användes, "Hallandsåsens besegrare"? Känslan i maggropen måste ha varit lika hisnande som vid tanken på en månfärd.

Vad gjorde att Banverk och politiker vidhöll sitt beslut att verkställa det hopplösa tunnelbygget, tvingade Kraftbyggarna i konkurs då de efter tre års försök inte lyckats besegra Hallandsåsen, lät budgeten svälla, och anlidade en ny enterprenör – om inte visionen om en månfärd?

Uusmann borde enligt min mening tilldelas ett pris för att hon så kort och kärnfullt lyckats formulera det tanke- och känslomässiga fundament som hela vårt samhälle bygger på. Hon har i en enda mening fångat den idé om framsteg som format det århundrade som vi nu är på väg att lämna bakom oss.

Enligt månfararideologin kan miljöproblem egentligen inte uppstå. Och om de ändå uppstår måste det bero på att någon har klantat sig. Någon har använt fel kemikalier, hanterat dom fel eller undlåtit att göra regelbundna mätningar. För har man gjort rätt så kan det ju inte bli fel. "Varför intresserar sig så många för beslutsprocessen kring tunnelbygget? Det är ju giftet som är det stora problemet", anser kommunalrådet i Båstad och många med honom.

I väntan på utredningar som ska avgöra om det är Banverket eller Skanska som är mest skyldig har de båda upprättat ett handlingsprogram där man lovar att inte återuppta bygget förrän "total miljösäkerhet kan garanteras".

Tron att det måste vara möjligt att garantera total miljösäkerhet – i vilket projekt som helst – är en grundbult inom månfararideologin.

av: Hillevi Helmfrid, för Miljöaktuellt nr 1 1998, tel. 021-730 77

Ingenting kan provocera så till den milda grad som själva tanken på att vi borde begränsa vår klåfingrighet. Tänka sig att *avstå* från vissa projekt *även om de är tekniskt möjliga*. För de hängivna månfarafantasterna vore det direkt kränkande att tvingas acceptera en tågtrafik som vissa sträckor begränsas till hastighet och godsmängd bara för att naturen visat sig motsträvig.

Frågan är om vi är mogna nu, ett par år före sekelskiftet, att lämna månfaraideologin bakom oss och formulera visioner för en ny tid? Visioner som handlar om något annat än nittonhundratalets "besegra", "fortare" och "mer".

– Inte vill jag åka i en tunnel under Hallandsåsen, sa en god vän till mig som ofta reser den sträckan. Färden över åsen är höjdpunkten på tågresan, jag lägger ifrån mig boken och bara njuter av det vackra landskapet.